

Др Сенка КОВАЧ

ПОВОДОМ 75 ГОДИНА ЖИВОТА АКАДЕМИКА ПЕТРА ВЛАХОВИЋА – РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Академик Петар Влаховић је један од најугледнијих професора на најстаријој етнолошкој катедри на Балкану, која је формирана 1906. године. Универзитетска каријера Петра Влаховића почела је избором за асистента 1955. и наставила се избором за доцента 1959, ванредног професора 1972. и редовног професора 1980. године. За члана Црногорске академије наука и умјетности изабран је 1988. године.

Петар Влаховић је на почетку каријере своја истраживања и интересовања усмерио ка завичају – домовини и свету.

Докторска дисертација *Бродарево и његова околина* (одбрањена 1958, штампана 1968. године) је свеобухватно истраживање завичаја. Разноврсна библиографија др Петра Влаховића садржи радове о етничко-антрополошким карактеристикама села Црне Горе, етногенетским процесима у Србији, проблемима акултурације, миграционим кретањима у Југославији. Четири и по деценије теренских проучавања сабрано је у целовиту монографију *Србија земља, народ, животи, обичаји* (1999).

У првим годинама универзитетске каријере Петар Влаховић се од 1955-1957. усавршавао на Универзитету у Пекингу код професора Пеј Ван Цуна. Резултати двогодишњих истраживања у Кини обједињени су у књизи *Животи и обичаји народа Кине* (1973). Реч је о драгоцену монографију о Кини, али и успомени на „једно минуло, непоновљиво, али у мислима пријатно време, проведено на путу по Далеком истоку”.

Посебну пажњу научне јавности привукла је књига *Народи и етничке заједнице света* (1984) у којој су обрађене одреднице о познатим и мање познатим народима и етничким заједницама света. У уводном делу Петар Влаховић је дао приступ проучавању етногенезе и изнео тешкоће у сучељавању различитих претпоставки. Критички се осврнуо на миграционе конструкције и покушаје да се разјасни порекло одређене људске заједнице. Нагласио је да су етничке заједнице променљиве категорије.

Стручњаци, али и шири читалачка публика пронаћиће у овом уводу корисне податке о великим миграционим кретањима, образовању великих људских заједница и распореду савремених народа и етничких заједница.

Од избора за доцента 1959. године професор др Петар Влаховић је предавао *Регионалну етнологију Југославије – Етнологишки преглед Србије, Босне и Херцеговине* до 1971. и *Словеније* до 1974. године. Поред *Регионалне етнологије*, од 1961. године предавао је *Опшћу етнологију народа Југославије*.

Наставни планови и програми на Одељењу за етнологију су се мењали и временом су формиран нове предмети. Професор Влаховић је предавао *Етнологију Југославије – Етногенезу* и дао вредну синтезу предсловенских и словенских културних слојева. Формирао је три предмета: *Увод у антропологију, Антропологију и Етничку антропологију*. Студенти памте изванредна предавања о идејама и хипотезама у антропогенези, пореклу и развоју човека, основама човекове морфологије, људској генези и биотипологији, антропометријским мерењима и биостатистици, проблемима расе, расизма и расних предрасуда.

У оквиру постдипломских студија професор Петар Влаховић је предавао *Историју Етнологије, Етнологију Југославије и Биофизичку антропологију*.

Током своје успешне универзитетске каријере професор Влаховић је био гостујући професор на универзитетима у Пекингу, Москви, Познању, Кракову, Варшави и Иркутску. Био је гостујући професор у Словенији, Хрватској, Црној Гори и Македонији. Помогао је оснивање антрополошког центра у Загребу, као и Антрополошких институција у Љубљани. Захваљујући професору Петру Влаховићу организована је међународна летња пракса која је окупила студенте из Србије, Словеније, Хрватске, Чехословачке, Пољске, Аустрије, Мађарске и Бугарске. Као резултат успешне сарадње између Пољске и Југославије, организован је у Пријеполу научни скуп са кога је штампан Зборник радова Карпатско-балканске зоне.

Из обимне библиографије издвојила бих синтезе које су настале након дугогодишњег рада, а које представљају вредне уџбенике и приручнике. Ту је, у првом реду, књига *Животи и обичаји народа Кине (1973), У вртилоџу живојта – прилози етничкој и историјској антропологији (1978), Народи и етничке заједнице света (1984), На живојним раскрсницама – прилози етничкој антропологији и етнологији (1987), Писци наше етнологије и антропологије (1987), Kultura ludowa w Serbii (1991), Човек у времену и историју – Антропологија (1996), и капитално дело Србија (1999)* у којима су обједињена истраживања на релацији завичај–домовина–свет.

Професор Петар Влаховић ужива велики углед на Филозофском факултету који му је, како стоји у признању „захвалан што је сопственим научним достигнућима високо унапредио оне истраживачке области којима се посветио, што је многа покољења уздигао до упознавања поузданог научног метода и научне радозналости... што је допринео да млади људи темељно образовани стекну слободу духа...”

Својим колегама на Одељењу за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду, професор Петар Влаховић је несебично помагао да добију одговарајућа научна звања и зато му дугујемо захвалност, што смо од професора учили и што нам је помагао да се снађемо у вртлогу живота и професије.

Dr Senka KOVAČ

À L'OCCASION DU 75 ÈME ANNIVERSAIRE
DE L'ACADÉMICIEN PETAR VLAHOVIĆ,
professeur titulaire à la Faculté de philosophie de Belgrade

L'académicien Petar Vlahović est un des professeurs les plus éminents de la chaire d'ethnologie de l'université de Belgrade, une des chaires universitaires les plus anciennes dans les Balkans, créée en 1906.

La carrière universitaire du professeur Petar Vlahović a débuté par sa désignation en 1955 au poste d'assistant et s'est poursuivie en progression ascendante par ses nominations aux titres de chargé de cours en 1959, de maître de conférences en 1972, et de professeur titulaire en 1980.

Aux débuts de sa carrière, le professeur Vlahović a dirigé ses recherches vers son pays natal-sa patrie et le monde plus largement. Durant la période de 1955 à 1957, il a effectué un stage de perfectionnement à l'université de Pekin chez le professeur Pei Van Zhun.

Après sa nomination au titre de chargé de cours en 1959, le professeur Vlahović a enseigné les matières suivantes: Ethnologie régionale de la Yougoslavie–Revue ethnologique de la Serbie, de la Bosnie–Herzégovine jusqu'à l'année 1971, et de la Slovénie jusqu'à l'année 1974. Outre l'Ethnologie régionale il a enseigné l'Ethnologie générale depuis l'année 1961.

Les plans et les programmes d'enseignement à la chaire d'ethnologie ayant changé d'année en année, de nouvelles matières ont été instituées. Le professeur Vlahović a enseigné l'Ethnologie de la Yougoslavie–l'Ethnogenèse et il a tracé une importante synthèse des couches culturelles d'avant les Slaves et Slaves. Il a institué trois matières: l'Introduction à l'anthropologie, l'Anthropogenèse et l'Anthropologie éthique. Les étudiants se souviennent encore des cours passionnants que le professeur Vlahović a donné sur les idées et les hypothèses dans l'anthropogenèse, l'origine et l'évolution de l'homme, les fondements de la morphologie humaine, la genèse de l'homme et la biotypologie, les mensurations anthropométriques et la biostatistique, les problèmes de races, du racisme et des préjugés raciaux.

Au niveau des études post-universitaires le professeur Vlahović a enseigné l'Histoire de l'ethnologie, l'Ethnologie de la Yougoslavie et l'Anthropologie biophysique.

Pendant sa carrière d'enseignant universitaire éminent, le professeur Vlahović a donné des cours en qualité de professeur–invité aux universités de Pékin, de Moscou, de Poznan, de Cracovie, de Varsovie et d'Irkutsk. Il a également fait des cours comme professeur–invité en Slovénie, en Croatie, au Monténégro et en Macédoine. Il a apporté une contribution personnelle précieuse à la création du centre anthropologique à Zagreb et des institutions anthropologiques à Ljubljana. Le professeur Vlahović a été l'initiateur de l'école pratique internationale d'été qui a réuni les étudiants de Serbie, de Slovénie, de Croatie, de Tchécoslovaquie, de Pologne, d'Autriche, de Hongrie et de Bulgarie. Une réunion scientifique qui a donné lieu à la publication du Recueil des travaux consacrés à la zone des Carpates et des Balkans, s'est tenue à Prijepolje, couronnant une collaboration excellente entre la Pologne et la Yougoslavie.

De la bibliographie abondante du professeur Vlahović je me permettrai de distinguer ses synthèses-résultat d'un long travail, qui sont considérées comme des livres de classe et des manuels précieux. Tout d'abord, je tiens à mentionner le livre »La vie et les coutumes des peuples de Chine« (»Život i običaji naroda Kine«, 1973), »Dans le tourbillon de la vie-contribution à l'anthropologie ethnique et historique«, 1978=, »Les peuples et les communautés ethniques du monde« (»Narodi i etničke zajednice sveta«, 1984), »Aux carrefours de la vie-contribution à l'anthropologie ethnique et à l'ethnologie«, 1987), »Kultura ludowa w Serbii« (1991), »L'homme dans la temps et l'espace – Anthropologie« (»Čovek u vremenu i prostoru – Antropologija«, 1996), et son oeuvre fondamentale »La Serbie« (»Srbija«, 1999) qui rassemble toutes ses recherches et ses études en fonction de l'axe pays natal-patrie-monde.

Le professeur Petar Vlahović est réputé pour sa valeur professionnelle à la faculté de philosophie, qui lui est »reconnaissante d'avoir hautement promû par ses propres acquis scientifiques les chapms de recherches auxquels il a consacré son intérêt, d'avoir transmis à des générations d'étudiants la connaissance d'une méthode scientifique pertinente et d'avoir éveillé leur curiosité scientifique... d'avoir apporté une grande contribution à ce que les jeunes gens solidement instruits puissent aisément acquérir la liberté d'esprit...«

Outre son art d'enseigner, le professeur Vlahović a également accordé une grande attention à ses collègues de la chaire d'ethnologie et d'anthropologie, leur offrant une aide soutenue et désintéressée dans leurs nominations aux grades universitaires et c'est la raison pour laquelle nous lui sommes tous reconnaissants. Nous sommes aussi très honorés de l'avoir eu comme enseignant qui nous a aidé à trouver notre place dans le tourbillon de la vie et de la profession.